

KOMPETANSE

GENERELL STUDIEKOMPETANSE

For å studere ved universitet og høyskole må du som regel ha generell studiekompetanse. Med denne kompetansen kommer du inn på de fleste studier. Dersom du har gode nok karakterer, er dette en slags "inngangsbillett" til høyskoler og universitet. Denne studiekompetansen kan du få på forskjellige måter. Ønsker du deg studiekompetanse, kan du velge et av disse utdanningsområdene og fullføre 3 år i videregående opplæring (VG1+VG2+VG3):

- Musikk, dans og drama
- Idrettsfag
- Studiespesialisering med programområdene formgivningsfag eller realfag eller programområde for språk, samfunnsfag og økonomi
- Medier og kommunikasjon

Det finnes også andre veier fram til studiekompetanse. Etter VG1 og VG2 på en yrkesfaglig studieretning, kan du velge et spesielt VG3 allmennfaglig påbygningskurs. Dette VG3-kurset inneholder de ekstra felles allmenne fagene du trenger for å få studiekompetanse. Du kan også skaffe deg studiekompetanse etter å ha tatt fagbrev, svennebrev eller annen yrkeskompetanse ved å gå VG4 allmennfaglig påbygningskurs.

STUDIEKOMPETANSE ETTER 23/5-REGELEN

For å oppnå generell studiekompetanse etter 23/5-regelen må du:

- fylle minst 23 år i søknadsåret
- dekke alle de 6 obligatoriske fagkrava
- dokumentere minst 5 års heiltids yrkespraksis/utdanning

Alle som dekker kravene i 23/5-regelen kan søke på dette grunnlaget, også de som har generell studiekompetanse på grunnlag av 3-årig videregående opplæring eller fagbrev pluss studiekompetansefagene.

FAGKRAVENE:

Utdanningsprogram for studiespesialisering	
Norsk, videregående kurs 3 (Vg3)	393 timer
Engelsk	140 timer
Historie	140 timer
Samfunnsfag	84 timer
Matematikk	224 timer
Naturfag	140 timer

Fagnavnene og omfanget er fra Kunnskapsløftet. Fagene kan også være dekket i eldre strukturer, eller i ulike strukturer samtidig selv om fagnavnene og omfanget er annerledes.

Alle fagene må dokumenteres på kompetansebevis eller vitnemål.

PRAKSIS:

- Arbeid
 - Lønnet arbeid
 - Omsorgsarbeide/omsorg for egne barn

- Militær-/siviltjeneste
- Utdanning
 - Videregående skole
 - Høyere utdanning
 - Folkehøgskoler
 - Fagskoler
 - Annen utdanning

Har du praksis eller utdanning som ikke er nevnt her, eller du er i tvil om du har dekt ett eller flere krav i 23/5-regelen; ta kontakt med lærestedene.

SPEIELL STUDIEKOMPETANSE

Enkelte universitets- og høyskolestudier krever at søkeren har spesielle fagkombinasjoner fra VG2 og VG3 (SSP), vanligvis en kombinasjon av realfagene (Krav til fagkombinasjoner).

Eksempler på slike studier er: realfag, medisin, odontologi (tannlege), handelshøgskole, ingeniørutdanningene, landbrukshøgskole, veterinær, farmasi, reseptar og forsvarets tekniske skoler. Dersom du er usikker på hvilke fag du trenger for videre studier, vises du til siden for Lenker videre eller at du kontakter rådgiver.

YRKESKOMPETANSE

Yrkesopplæringen er mer praktisk rettet enn det du er vant til fra ungdomsskolen. Dette varierer noe med programområdet. Deler av undervisningen kan f.eks. foregå i skoleverksteder i stedet for klasserom. Mange får dessuten siste del av opplæringen i en bedrift. Opplæringen avsluttes med en fagprøve eller svenneprøve. Når du har fått fagbrev eller svennebrev, er du faglært etter Lov om fagopplæring i arbeidslivet. Det gir deg og framtidige arbeidsgivere god garanti for at du faglig er flink nok. Etter bestått VG1 og VG2 ved et av utdanningsområdene som fører til fagbrev, vil du normalt kunne få resten av opplæringen som lærling i en bedrift. Når du begynner som lærling i bedriften, er du ferdig med to av de tre delene av opplæringen. Den siste og tredje delen av opplæringen må du bruke to år på i bedriften.

Den delen av tida du utfører arbeid for bedriften lønnes med lærlinglønn. Hvis det ikke er mulig å få lærlingplass i en bedrift, vil du få tilbud om å ta det tredje året, VG3 i skole. Enten du fullfører opplæringen i bedrift eller i skole, avsluttes den med at du tar fagprøve eller svenneprøve.

GRUNNKOMPETANSE

Grunnkompetanse kan være planlagt eller ikke planlagt.

Hvis du av ulike årsaker ikke oppnår full yrkes- eller studiekompetanse etter videregående opplæring, for eksempel ved at du slutter underveis eller stryker i fag, får du utstedt et kompetansebevis som dokumenterer den kompetansen du har fått gjennom opplæringen. Du vil senere kunne gjennomføre ytterligere opplæring med sikte på full yrkes- eller studiekompetanse.

Dersom du allerede ved starten av videregående opplæring vet at du vil ha vansker med å oppnå full yrkes- eller studiekompetanse, eller oppdager dette underveis, kan skolen hjelpe deg med å planlegge og tilrettelegge opplæringsløpet ditt. Skolen kan også gi deg råd om hvordan du senere kan fullføre den opplæringen du har begynt på. Dersom du underveis i opplæringen opplever at du mestrer mer enn du selv trodde da du valgte å arbeide mot grunnkompetanse, er det mulig å endre målet for opplæringen til full yrkes- eller studiekompetanse.